

Үлэм аата: «Туһаныллыбыт полиэтиленовой мөһөөччүктэртэн – оһоһуктар»

Улэни толордо:
Майыар орто оскуолатын
3 кылааһын үөрэнээччитэ:
Новикова Нария
сал. Черемкина Евдокия
Николаевна

Билинни олохпутугар полиэтиленовой салапаан мөһөөччүктэри
сыл ахсын мөлүйүөнүнэн онгороллор уонна ол курдук туһанан
баран быраҕаллар эбит.

Полиэтиленовой мөһөөччүк сүрдээх бигэ буолар.

Ол курдук маннык мөһөөччүгү туһанан баран мээни
бырахтахха айылҕаҕа сүрдээх буортуну аҕалаллар эбит.

Кини хас да сылы быһа айылҕаҕа сытан суппэт, суураллыбат.
Сүөһү булан сиэтэбинэ кини куртаҕа сатаан буһарбакка өлүөн сөп
эбит.

Ийэм маннык салапааннары туһанан буттэбинэ хайдах
иккистээн туһаныахха сөбүй ? – диэн боппуруска киирдим

Сыала: туһаныллыбыт полиэтиленовой
мөһөөччүктэртэн туһалаах маллары оноруу

Соруктара:

1. Полиэтиленовой мөһөөччүк төрүттэммитин туһунан билии
2. Салапаан мөһөөччүктэртэн туһалаах маллары онорон боруобалааһын
3. Оҕолорго ыйытык ыйтыы
4. Түмүк онорон бэйэм этиибин киллэри

Ханнык баҗарар киџи маҗаһыынна, бэйэтин наадатыгар барарыгар полиэтиленовай мөһөөччүктэри ылан барар, онно бэйэтин малын уктар.

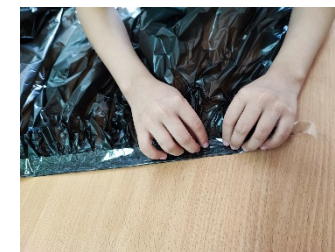
Аан маннай салапаан иннинэ Америкаҗа XIX үйэҗэ целлулоид айбыттар. Ону кэнники киинэ устар пленкаҗа туһаммыттар.

XX үйэҗэ салапаан айбыттар, кини сымнаҗас, ууну өтүппэт эбит. 1957 сылга дылы онорбуттар.

1933 сылга лабораторияҗа Эрик Форсет уонна Реджинальд Гибсон салапаан хаачыстыбатын тупсарбыттар уонна полиэтилен ылбыттар.

Ол полиэтиленовай салапааны биһиги билигин да туһанабыт.

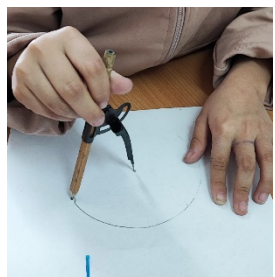
Маннай былааччыйа онгрон боруобалыырга сананным.

Араас мөһөөччүктэрбин мунньан, кырыларын кырыйталаан скоһунан холбоон сыһыарталаатым. Бэйэбэр сөптөөх гына быһыы ыллым, сыанаба кэтиллэр былааччыйа онгоһуннум.

Бөтүүкчээ Н онгохук

1. Картонга төкүнүк быһыылаах шаблон онорон баран салапааммын иһинэн эрийэн киллэрдим.

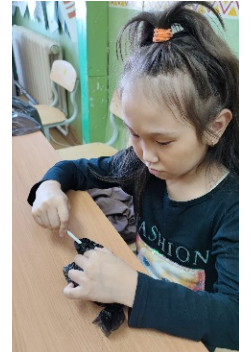
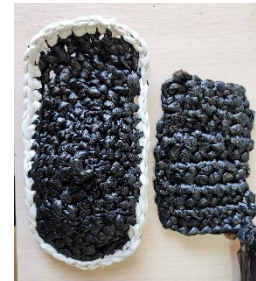
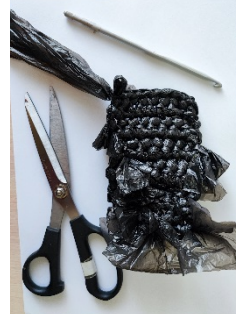
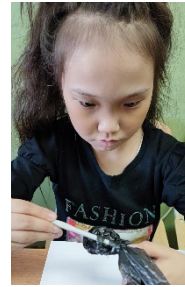
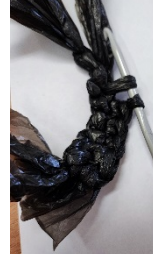
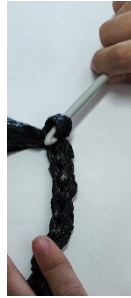
2. Ортотунан сап киллэрэн баайдым уонна картоммун кырыйдым.

3. Кырыытын тэннии кырыйдым

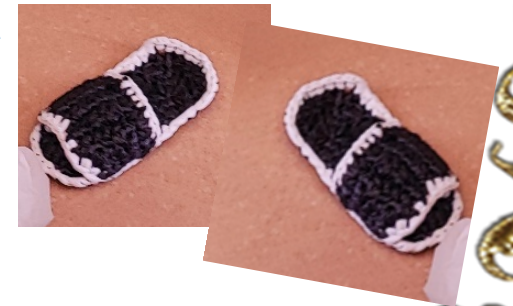
4. Термоклейинан холбоотум уонна харахтарын, муннун, кырыбыалкатын кынаттарын киэргэтэн сыһыардым

Атахха кэтиллэр тапочка

1. Полиэтиленовой мөһөөччүктэри кырыйталаан бэлэмнээтим
2. Атабым быһыытын кумаабыга уруһуйдаан кырыйдым
3. Тимир крючогунан петля ыламмын баайдым.

Оџолорго ыйытык боппуруостарым маннык буоллулар:

1. Эһиги дьиэҕитигэр полиэтиленовой мөһөөччүктэри дьоннугут туһаналлар дуо ? - 57 оџо дьиэтигэр туһаналлар эбит.
2. Полиэтиленовой мөһөөччүк буортутун туһунан билэҕит дуо ?
 - билэр - 51 оџо
 - билбэт – 6 оџо
3. Дьоннугут полиэтиленовой мөһөөччүктэри туһунан баран ханна быраҕаллары ?
 - билэр - 48 оџо
 - билбэт - 9 оџо

ТҮМҮК

Оџолорго ыйытык боппуруостарбынан көрдөххө полиэтиленовой мөһөөччүктэри бары билэллэр, бары туһаналлар эбит.

Ол гынан баран иккистээн туһаммакка сорохтор уопсай свалкаџа, сорохтор дьиэ таһыгар турар бочкаџа уоттуулар эбит.

Сороџор уулуссаџа сырыттаха полиэтиленовой мөһөөччүк көтө сылдыар буолар. Онон сибээстээн оџолорго да, улахан дьонго да сүбэлиибин:
«Бөһүөлэкпитигэр, айылџабытыгар харыстабыллаахтык сыһыаннаһыахха, ырааска тардыһыахха» – диэн ынырабын.

Мин уруһуйдуурбун олус сөбүлүүбүн, полиэтиленовай мөһөөччүктэринэн үлэлээбиппэр сүрдээбин астыным, элбэби биллим.

Бэйэм онорбут оноһуктарбын оҕолорго көрдөрдүм, полиэтиленовай мөһөөччүктэри туһанан баран иккистээн араас наадалаах маллары оноруохха сөбүн кэпсээтим.

Оҕолор олус сэнээрдилэр, дыктиргээтилэр уонна саамай сөбүлээн тапочкабын кэтэн көрдүлэр, сымнаҕас, атахпытын массаажтыыр - диэтилэр.

Кырдьык даҕаны тапочкам сымнаҕас, атахпын массаажтыыр, сынньатар.

Үлэлэrim табылыннылар, өссө да атын оноһуктары оноруом – диэн саныыбын.

